

SVAGDANJA LITURGIJSKA SLAVLJA

ČETVRTI VAZMENI TJEDAN

*Ponedjeljak***Prepustiti se Božjem vodstvu**

(Dj 11,1-18; Iv 10,1-10 ili 11-18)

Ulaskom Kornelija u Zajednicu prva kršćanska zajednica čini odlučan korak u životu. Apostolska Crkva prestaje biti samo za one koji potječu iz »izabranog naroda«, izlazi iz geta. Vođena Duhom Božjim, odbija biti židovska sekta, a postaje sveopća zajednica onih koji slijede Krista. Luka, duboko svjestan odlučnosti trenutka, podcrtava njegovo životno značenje za život nove zajednice (9-11). Pisac dramatski naglašava važnost raskršća na kojem se našla mlada zajednica. Odlučno ističe da je evanđelje za sve ljude.

Sam događaj donosi dva bitna pravila koja će postati vrlo važna u životu nove zajednice: 1. pogani su pozvani kao i Židovi da budu punopravni članovi zajednice; 2. zajedništvo između onih koji dolaze iz židovstva i onih koji dolaze iz poganstva ne samo što je dozvoljeno nego je nužno jer proistječe iz djelovanja Duha.

Pisac prikazuje apostola Petra kao onoga koji nije možda odviše hrabar, ali što je vrlo važno iskreno je podložen Duhu. Time Petar, i ne bivajući sto posto svjestan odlučnosti trenutka, utire put teološkom sazrijevanju zajednice pripravlajući put odlukama koje će donijeti Jeruzalemski sabor.

Crkva je pozvana da bude katolička, tj. sveopća, ne samo zato što se prostire po cijelom svijetu nego prije svega zato jer kršćane povezuje isti Krist i ujedinjuje djelovanje istoga Duha Božjega, Danas svaka mjesna Crkva, svaki kršćanin mora osjećati i proživljavati tu sveobuhvatnost evanđelja. Svaka zajednica, manja ili veća, koja se u Crkvi zatvara i izolira čini isti korak koji su činili židokršćani, izabire da bude sekta, zatvara se u geto i time prestaje biti živi ud Crkve.

Polazeći od rečenoga, moramo se potruditi da otkrijemo nit, ideju koja povezuje prvo čitanje s odlomkom iz Ivanova evanđelja. Ivan

iznosi kršćansku nauku pod različitim vidovima, služeći se mnoštvom slika koje ne treba na silu povezivati, nego u njihovoj različitosti pronaći jedinstvo teološke nakane pisca.

On se služi svojim omiljelim načinom izražavanja — metaforom, za razliku od sinoptika sklonijih parabolama. Moguće je da je upotreba metafore plod utjecaja židovske gnoze.

Pisac uzima izraz, tako čest u SZ, »Ja sam« (usp. Izl 3,14) koji je obično služio kao uvod u božanske riječi. Ivan svjesno naglašava te riječi ističući tako da je Krist jedina prava vrijednost i jedini pravi put k Ocu. Služi se simbolikom »pastir-stado«. Dobro je poznata težina i važnost riječi pastir na cijelom starom Istoku, posebno u SZ. Pisac, više teolog nego misionar-propovjednik, prikazuje pastira kao onoga koji daje život, koji oslobađa stado, za razliku od sinoptika koji ga prikazuje kao pastira-kralja. Ivanov Krist-pastir jest vrata k Ocu. Njegovo stado pozna njegov glas i slijedi ga. Krist je taj koji spasava i ujedinjuje. Njegovo spasenje nije izolacija, niti ograda, zid sazidan od ritualnih propisa, već naprotiv poziv na život u slobodi, na naviještanje Radosne vijesti svima i posvuda.

Čitajući pod tim vidom evanđeoske retke, otkrivamo misao koja ujedinjuje oba čitanja i postavlja pred nas poimanje Crkve kao zajednice spašenih koji, sabravši se sa svih strana, bivaju ujedinjeni u Kristu snagom istog Duha. Crkva je zajednica koja živi u vremenu, putuje. Na svojem putu svaki dan stiže na neko novo raskršće. To nas može i uplašiti i obeshrabriti. Bitno je samo jedno, da se poput Petra podložimo djelovanju Duha i krenemo prema Vratima-Kristu, pa makar, kako to već biva, i ne bili previše hrabri.

JŠ

U t o r a k

Život^{no} povezani uz Krista

(Dj 11,19-26; Iv 10,22-30)

Osnivanjem Crkve u Antiohiji kršćanstvo kreće prema srcu ondašnjega rimskog svijeta. Luka nam zorno opisuje novi korak naprijed. Ne samo da propovijedaju kršćani iz židovstva nego i neki Ciprani i Cirenci. Ne samo da propovijedaju Židovima nego i Grcima. Navješćivanje Radosne vijesti kao i njezino prihvaćanje nije i ne može biti ničiji monopol. To mogu činiti svi oni koje Duh pozove po ustaljenim normama prve zajednice. Time nestaje isključivosti židovskog posredništva u prenošenju navješćaja.

Ondašnji svijet, nazvavši novu zajednicu »kršćani«, sigurno nije bio svjestan koju težinu nosi u sebi taj naziv. Time pokazuju suvremenici prvih kršćana da ih ne smatraju više Židovima ili nekom

njihovom sektom, naprotiv drže ih za novu vjersku zajednicu. Teološki gledano, naziv izražava životnu povezanost koja ujedinjuje sve one koji slijede Krista. Nazivajući ih »kršćanima«, Antiohijci nisu ni slutili svu značajnost i dalekosežnost samog naziva.

Povezanost između Isusa i njegovih izbija i iz Ivanova teksta. Možda nam se to ne čini na prvi pogled. Zato ćemo malo proanalizirati tekst. Razgovor između Isusa i farizeja odvija se u ozračju blagdana posvete. Blagdan se slavio na uspomenu ponovnog posvećenja hrama poslije svetogrđa što ga je počinio Antioh IV. 165. pr. Kr. Sam blagdan imao je za Židove veliko značenje. Pisac dočarava kontrast između Isusa i farizeja, koji pate od »fizičke nesposobnosti« da povjeruju. Postavljaju se kao suci, a ne suđeni, kao učitelji, a ne učenici.

Pisac unosi nedoumicu s obzirom na Isusov identitet i ulogu koju je primio i s obzirom na njegove i vezu koja ih s njime ujedinjuje. Iznoseći šest glagola, pokušava protumačiti što je Isus za one koji vjeruju, što čini za njih, i kakvo treba biti njihovo vladanje u odnosu prema Učitelju (Kr. 27-28). Isus poznaje svoje: daje im život vječni; oni se neće nikada izgubiti, niti će ih tko ugrabiti iz njegove ruke. Samo treba da slušaju njegov glas i slijede ga.

Navedeni glagoli izražavaju bitnu i direktnu vezu između Isusove osobe i osobe svakoga pojedinog učenika. Same riječi izrečene u hramu za vrijeme blagdana izražavaju tešku suprotnost između vjere koju propovijeda Isus i između religije farizeja. Isus traži nutarnju povezanost i bezrezervno povjerenje dok farizeji svoju vjeru baziraju na vanjskim činima (obredi, propisi), na strahu i na odnosu sluga-gospodar. Između Isusa i njegovih nema odnosa sluga-gospodar već naprotiv naizmjenična povezanost u zajedništvu, koje ima svoj izvor u zajedništvu Oca i Sina.

Ta epizoda kao i tolike druge što ih donosi evanđelje jesu razlog zbog kojega je shvatljivo s kojom lakoćom i zanosom Ciprani, Cirenci i Grci u Antiohiji prihvatili Radosnu vijest. Nije li tajna i problem uspješnost naviještanja i prihvaćanja Kristove poruke danas upravo u tome što ga kršćani poimaju, žive i propovijedaju kao neku, između toliko drugih religija. Evanđelje je prije svega vjera koja prihvaća i vanjske čine, podrazumijeva ih, ali samo onda ako je prisutan i nutarnji odnos, odnos cijele osobe. To isto evanđelje traži od kršćana danas, ono isto što je tražilo od prvih navjestitelja, a to je da budu duboko, životno, cijelim bićem vezani uz Krista. To znači povratiti stari sjaj antiohijskom nazivu, očistiti ga od zahrđalosti koju je nanio zub vremena.

JS

Srijeda

Po Kristu k Ocu

(Dj 12,24-13,5a; Iv 12,44-50)

Riječ Božja raste i širi se. Pisac Djela apostolskih vješto povezuje događaje u Jeruzalemu i prvo Pavlovo misijsko putovanje. Zatim prelazi na opisivanje bujnosti života mlade zajednice. Proroci i učitelji, pozvani po Duhu Svetom, animiraju život i zajedništvo nove zajednice, posebno u bogoslužnom okupljanju. Slavljenje bogoslužja jest povlašteno mjesto gdje cvjetaju darovi-karizme. Tu se donosi i odluka o prvom misijskom putovanju. Prosvijetljeni Duhom Svetim, proroci i učitelji s cijelom zajednicom odvajaju Pavla i Barnabu. Polazući na njih ruke, potvrđuju izvornost i vjernost poruke koju će navijestiti.

U životu Crkve, u životu svakog pojedinca, nema uspjeha bez podlaganja djelovanju Duha. Mjesto gdje Duh na poseban način djeluje jest slavljenje Boga u zajedništvu s pastirima Crkve.

S dvanaestom glavom Ivan završava tzv. »knjigu znakova«. U današnjem čitanju opisuje Isusa koji uzvikujući i kličući objavljuje da je poslan od Oca, da je Očev objavitelj. U svojoj zadaći Isus je odlučan. Ističe da je zadnji trenutak da ljudi povjeruju, da se odluče.

Isus posebno naglašava da je Otac izvor objave koju objavljuje preko njega. Oca možemo *vidjeti* jedino u Kristu. Da bi ljudi shvatili tko je Bog, što on osjeća, i što je spreman učiniti za ljude i da bi shvatili kako se trebaju vladati da bi znali uzvratiti Bogu, potrebno je da gledaju Isusa. Gledajući Isusa, ljudi mogu shvatiti i razumjeti sve. On je put, istina i život.

Ne radi se, dakle, više o listi propisa i zabrana ili rubricističkom proučavanju kao što to rade učitelji Zakona. Oni se postavljaju za svoje vlastite suce, zbrajaju i oduzimaju svoje opsluživanje Zakona, dobra djela i prijestupe. Kršćanska zajednica, podložna Duhu, otkriva preko Krista Oca. To jest po Kristu stiže k Ocu, upoznaje ga.

Duh nas, istina, ponekad iznenađuje, a mi ili se uplašimo ili nastavljamo po starom. Saslušajmo ga, sprovedimo u djelo njegova nadahnuća pa ćemo stići k Ocu. U protivnom nalikovat ćemo na kotač koji se okreće u mjestu. Primjer zajednice u Antiohiji i odlučnost Isusova nastupa pomaknut će nas iz ustajalih voda svakidašnjice.

JS

Četvrtak

Zadaća svjedočenja i propovijedanja

(Dj 13,13-25; Iv 13,16-20)

Apostolsko propovijedanje obuhvaća skoro trećinu opisa Djela apostolskih. To je sažetak povijesti apostolskog navješćaja i prve pa-

storalne teologije. Pisac je vjeran historiografskoj praksi svojega vremena. U opisu Pavlova nastupa postavlja tipičnu shemu apostolskog propovijedanja: 1. Apostol se vješto uključuje u židovsko okupljanje u sinagogi; 2. u pogodan trenutak uzima riječ sintetizirajući povijest spasenja kao Kristov navještaj kroz vjekove; 3. o njemu je naviješteno da će trpjeti od Židova i da će uskrsnuti; 4. zaključuje pozivom na obraćenje Bogu prihvaćajući da je Krist obećani Mesija. Prve dvije točke odvijaju se u današnjem čitanju a druge dvije u sutrašnjem čitanju.

Bog je djelovao kroz povijest pripremajući Isusov trenutak, ističe Pavao. Kristov događaj u židovskoj i sveopćoj povijesti jest trenutak punine, jest vrhunac Božjeg djelovanja u vremenu. Pisma i starozavjetni tipovi po sebi su nekompletni i ne znače ništa ako nisu usmjereni na Isusa. Krist daje vrijednost svemu što se zbilo s Ocima. U njemu se ostvaruje Božje djelovanje usmjereno na oslobođenje čovjeka.

U odlomku evanđelja susrećemo se s dirljivom scenom — Isusovim oproštajnim govorom. Prema Ch. Doddu, shema oproštajnih govora kod Ivana je slijedeća: 1. simbolički čin (pranje nogu); 2. razgovor; 3. Isusov monolog; 4. dodatak. U oproštajnom govoru Isus utvrđuje svoje učenike, tumači prethodne teme i iznosi nove sadržaje propovijedanja. Prema nekim egzegetima, Ivan ne ide toliko za tim da iznese Isusove riječi (*ipsissima verba*) nego više želi teološki razmišljati nad događajima kojima je bio dionikom. Teološka refleksija prisutna kod Ivana jest dio teološke refleksije prve Crkve koja je neprestano dozrijevala. Apostolska Crkva jest ta koja, pošto je primila Riječ Božju i prihvatila je, nad njom razmišlja i domišlja, naviještajući je djelom i riječju.

Pisac ponovno uzima izraz »Ja sam« (Izl 3,14), koji je služio u SZ kao tipični uvod u Božji govor. Isus ističe da on nije prorok kao što su bili toliki drugi. On je onaj koji ima pravo služiti se Božjim formulama. Treba ga priznati i prihvatiti kao takvoga. To potvrđuje njegovo uskrsnuće i povratak k Ocu.

Kako učenicima, tako i nama, Isus je povjerio zadaću svjedočenja i propovijedanja. Upozorio je na poteškoće koje očekuju navjestitelje, kako jučer, tako i danas i sutra. Vjerodostojnost navjestitelja vrijedi jedino ako vjerno naviješta poruku koja mu je naložena i povjerena. Ne može prisvajati da je veći od onoga koji ga je poslao.

Krist je među ljudima navješćivao Oca, trpio, uskrsnuo i vratio se k Ocu. Njegovi ne mogu očekivati ili tražiti drukčiju sudbinu. Treba proći isti put. Ista pravila važe i za nas danas.

Petak

Na putu prema kući Očevoj (Dj 13,26-33; Iv 14,1-6)

Pred nama je drugi dio Pavlova nastupa u sinagogi u Antiohiji pizidijskoj. Pavao, pošto se uključio u zajednicu i usmjerio tumačenje povijesti spasenja na Isusa, tumači dalje da je za Isusa naviješteno da će trpjeti od Židova, umrijeti i uskrsnuti te zaključuje pozivom na obraćenje Bogu po prihvaćanju Krista kao obećanog Mesije — Spasitelja. Apostol upozorava slušatelje: ono što su toliko očekivali zbilo se. Aludira na 2. psalam koji je za prvu Crkvu bio proročanstvo onoga što će Bog izvesti priznajući pred cijelim svemirom Isusa za svoga Sina.

Apostoli, svjesni da ih njihova zadaća vodi radikalnom prekidu sa starim, vođeni Duhom, počinju shvaćati povijest spasenja i tumačiti je kao kontinuitet Božjeg djelovanja kako u SZ tako u NZ.

U evanđelju Isus nastavlja svoj oproštajni govor. Na površinu izbija piščevo tumačenje pučkih eshatoloških tema. Izrazi uzeti iz svakodnevnog života: *prolaziti, otići, ići, ponovno doći*, koji označavaju pokret, putovanje, ističu da su kršćani ovdje na putu. Isus naglašava da odlazi k Ocu, da u *kući Očevoj* pripravi stanove za svoje. Riječ *kuća* označava zajedništvo s Ocem. Put prema Očevoj kući utire Isus, jedino on, drugog puta nema, Ovdje se ne tumači gdje je Očeva kuća u prostornom smislu niti je to za nas važno. Isus želi da učenici shvate da izrazi: *put, istina, život* imaju ovdje recipročan odnos. Isus je put k Istini-Ocu u kojem sve njegove očekuje istinski život. Spomenuti izrazi često su bili u upotrebi u židokršćanskoj sredini posebno u kontekstu koji ima soteriološko-eschatološki karakter. Već ovdje možemo po Kristu doći k Ocu, prihvatiti zajedništvo s njime, zajedništvo u vjeri u Krista, Sina Očeva.

Prvi kršćani su shvaćali da biti kršćanin znači biti na putu (usp. Dj 9,2; 19,9.23; 22,4; 24,14.22). Putovanje k Ocu ostvaruje se u zajedništvu s braćom u Kristu.

U hrvatskom liturgijskom prijevodu stoji: »...da i vi budete gdje sam ja...« (Iv 14,3c). Sretniji bi izraz bio *prebivati*, kako donose neki drugi prijevodi. Ivan često upotrebljava taj izraz da bi označio i izrazio kako Isus prebiva u Ocu i Otac u njemu, kako Isusovi prebivaju s njime i po njemu u Ocu. To je prebivalište ljubav, prebivanje u ljubavi i po ljubavi.

Isus odlazi k Ocu poslije vazmenog otajstva. To očekuje i vjernike koji ga slijede. Pavlova propovijed u Antiohiji pizidijskoj kao uostalom i svaka ispovijed vjere razvijaju dinamizam koji je Isus istakao u svojem govoru. Isti dinamizam možemo zaokružiti: Otac je poslao

Isusa, rođena u ljudskom tijelu. Isus je umro i uskrsnuo za nas. Poslao nam je Duha životvorca koji oživljuje Crkvu po spasonosnim sakramentima i potiče je na putu prema kući Očevoj. Zadaća, postavljena pred zajednicu, postavljena je i pred svakog pojedinca u zajednici.

JS

S u b o t a

Navjestitelj i ostvarenje otajstva spasenja

(Dj 13,44-52; Iv 14,7-14)

Događaji koji opisuju Djela apostolska pokazuje svu dramatičnost tvrdokornosti Židova i Pavlovu odlučnost. Videći da ga sunarodnjaci ne prihvaćaju, Pavao odlučno izjavljuje da je pozvan za apostola pogana. »Izabrani« su tragično krivo shvatili vlastiti izbor i u najvažnijem trenutku povijesti krenuli drugim putem. Umjesto da slijede Boga, počeli su mu postavljati uvjete tražeći da im se Bog pokori. Vođeni slijepom mržnjom, ustaju protiv Nazarećaninovih sljedbenika koje nazivaju opasnom i zlom herezom.

Bog je dugo kroz povijest odgajao svoj narod, a narod je pao na ispitu ne shvaćajući »prolazak Gospodnji« u Isusu. Crkva se okreće poganima koji prihvaćaju navještaj. U takvoj situaciji Pavao navodi Izaijin tekst (49,6) primjenjujući ga na sebe. Na taj način naglašava da Bog od iskona ima na umu spasenje svih naroda.

U odlomku evanđelja Isus više ne govori o budućem putu k Ocu, prelazi na sadašnjost ističući da je on Krist eshatološki put k Ocu. Tako naglašava da istina i život nisu buduće stvarnosti, nego sadašnje, prisutne u Kristu.

Kako ostvariti tu spoznaju? Pogledajmo apostole! Oni nam daju jedini mogući odgovor — po vjeri. Apostoli u propovijedanju, na okupljanju i slavljenju lomljenja kruha pokazuju tu vjeru riječju i životom. Oni ne samo da se sjećaju Isusa i da se okupljaju u njegovo ime, oni žive u njemu i s njime. Vladati se poput apostola, živjeti kao oni, znači biti već u eshatonu, sudjelovati u vječnoj gozbi ljubavi.

Isus se pojavio i objavio kao navjestitelj i ostvarenje otajstva spasenja po međusobnom zajedništvu s Ocem. To spasonosno zajedništvo Učitelj naviješta učenicima, naviješta nama i poziva nas da prihvatimo u potpunosti njega Put, Istinu i Život.

Ponekad je teško razumjeti Isusove riječi, kao što je to bilo i Filipu. Pitamo se: odakle tolika ravnodušnost masa pa i nas samih? To proizlazi odatle što ne uspijevamo navijestiti riječju i djelom otajstvo Krista u svoj njegovoj dubini, širini, visini i dužini. Koji put čovjek požali što nije imao mogućnosti susresti osobno Isusa na zemlji. Možda bismo se vladali kao i Filip, koji je toliko gledao Isusa ali nije

po njemu upoznao Oca. Možda još gore, možda bismo izabrali put »izabranog naroda«, put razmimoilaženja i razlaza s putovima Božjim poput Pavlovih slušatelja u Antiohiji pizidijskoj. Pitamo se, što znači upoznati Krista? Znači »...ponirati u otajstvo Krista, pronalazeći u njemu Očeva Sina. Kad nam on otkriva svoju slavu, čini da budemo potpuno dionici njegova života kao Sina Očeva. To je objava koja za nas postaje Istina« (I. de la Potterie).

JŠ

PETI VAZMENI TJEDAN

Ponedjeljak

Isusov Duh s našim duhom
(Dj 14,5-18; Iv 14,21-26)

I u petom vazmenom tjednu snažno odjekuje uskrsna poruka. Po Kristovu uskrsnuću otvoren je put prema vječnom životu. Čovječanstvo je pozvano na novu nadu. Iz urođene ljudske slabosti treba prijeći u koje se ostvaruje u vazmenom otajstvu i naviješta u euharistijskom novi život po Duhu. Nema mjesta dvojbi o dobrima koja je Gospodin objavio i obećao. Zajednica je pozvana da se raduje zbog spasenja koje se ostvaruje u vazmenom otajstvu i naviješta u euharistijskom slavlju.

Bog je nekoć govorio Ocima po prorocima. Vrhunac Božje objave dogodio se po Isusu Kristu, u njegovu životu, smrti i uskrsnuću. I danas se Bog objavljuje na tajanstven način koji vjeruju. Ta objava događaja se u tišini srca i misli. Plod je Božjeg djelovanja i ljudske otvorenosti. Prepoznaje se u vjeri, a ostvaruje u ljubavi. Ta tajanstvena objava događa se posredovanjem Duha Božjega. On pokreće i oživljuje Crkvu i pojedinca, uprisutnjuje objavu Riječi Božje. Isus je obećao poslati učenicima toga Duha, koji će ih poučiti o svemu.

Isusov oprostajni govor na posljednjoj večeri odvija se u ozračju otvorenosti, prijateljstva i povjerenja. Učenici pomnjivo slušaju i sudjeluju u njihovu izlaganju. Postavljaju pitanja, traže razjašnjenja. U diskusiji sudjeluju Petar, Toma, Filip. Evanđeoski ulomak donosi Judino pitanje. Juda, ne Iškariotski, nego Jakovljevi brat, kojega Matej naziva Tadej, zapitao je Isusa: »Gospodine, kako to da ćeš se očitovati nama, a ne svijetu?« (Iv 14,22). Radi se o Isusovoj objavi, o njegovu očitovanju. U toj objavi učenici su u prednosti u odnosu na svijet. Oni čine ono što ne radi svijet: vrše zapovijed, prihvaćaju i izvršuju riječ. Zbog toga ih Isus izabire da budu svjedoci objave. Duh Sveti, koji je Duh uskrslog Isusa, omogućit će učenicima da prodube svoju spoznaju o Isusovu otajstvu.

I Duh je plod uskrsnuća, plod uskrsloga Krista. Nakon svoga odlaska, Isus je prisutan među svojima po svome Duhu. Vrijeme Crkve je vrijeme Duha. Duh je tješitelj, zagovara kod Oca, posreduje pred ljudskim sudištima. Kao Duh istine, uvodi u svu istinu. Objavljuje otajstvenu Isusovu osobnost. Upućuje učenike u sve ono što prije nisu bili kadri razumjeti.

Pavlov kratki govor (1. čitanje) je primjer kako se apostolski navještaj upriličuje slušateljstvu. Upućuje Židove na Pisma, a pogane na znakove Božje prisutnosti u svijetu. U ovom prvom misionarskom govoru Pavao poziva pogane da napuste idole i da se obrate pravom Bogu. U monoteističkom navještaju pravi Bog se suprotstavlja krivim bogovima, mrtvim idolima »djelima ruku čovječjih« (Pripjevni psalam). Živi se Bog objavio u stvaranju svemira, u uzdržavanju svih ljudi.

Suvremenim ateistima stvoreni svijet ne govori više o Bogu. Za njih je potrebno pronaći novi govor, nove znakove kako bi napustili mrtve idole (uspjeh, novac, uživanje) i obratili se živom Bogu. To je problem današnje evangelizacije, a i teološkog razmišljanja. U sekulariziranom svijetu Crkva, siromašna i u službi čovjeka, mogla bi biti znak Božje prisutnosti i objave. Crkva, oslobođena navezanosti na svijet i njegova dobra, snažnije naviješta evanđeosku poruku. Crkva, koja ne traži svoju slavu i svoje povlastice, svjedoči o Duhu koji je vodi. Tko je otvoren djelovanju Isusova Duha u našem duhu, može biti zauzet u izgradnji ljudske zajednice na temeljima bratstva, pravednosti i mira.

DA

U t o r a k

Mir uskrslog Krista

(Dj 14,19-28; Iv 14,27-31)

»Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem!« (Iv 14,27). »Shalôm« je uobičajeni hebrejski pozdrav: Mir vama! Kad Isus upotrebljava taj pozdrav, onda on ima dublje značenje. Mir koji Isus daje i donosi nije bilo kakav mir. To je njegov mir koji je različit od onoga što ga svijet daje. Isusov mir je mesijanski dar. To je onaj mir koji su naviještali anđeli kod Isusova rođenja. To je mir koji je postignut Kristovom smrću i njegovim uskrsnućem. »Mir vama!« jest pozdrav uskrsloga Krista.

Na posljednjoj večeri Isus obećaje taj mir dati apostolima. Učenici se ne trebaju strošiti, niti uznemirivati zbog toga što Isus naviješta svoj povratak Ocu. Radi se o tajni Isusove prisutnosti kroz odsutnost. Vidljiva, osjetna odsutnost ne treba uznemirivati ni žalo-

stiti sljedbenike. Isus je i sada prisutan. Njegova prisutnost nadilazi kratka poukrsna ukazanja, koja su bila dostupna samo izabranima. Krist je sada, uvijek i posvuda, prisutan među svojim preko svojega Duha, koji je Duh Sveti. U tom Duhu on će kazati: »mir vama — ne bojte se!«.

Mir koji je dar uskrsloga Krista ne oslobađa nas trpljenja, progonstva, kušnje. To je očito iz iskustva Crkve, a pokazuje se i u našem osobnom iskustvu. Ima trenutaka kad u životu Crkve, kao i u životu pojedinaca, sve izgleda izgubljeno. Ali nije tako! Očevici smo pravih i ponovnih uskrsnuća.

Ulomak iz Djela apostolskih, te prve misionarske crkvene knjige, pripovijeda to je sve apostol narodâ, Pavao, doživio u svom misionarskom poslu. I on je prolazio kroz mnogovrsna iskušenja. Bio je čak i kamenovan, mislili su da je mrtav. Zbog mržnje i zavisti svojih sunarodnjaka, Pavao privodi kraju svoje prvo misionarsko putovanje. Vraća se u Antihijsku zajednicu odakle je i krenuo. Bog je djelovao preko njega i Barnabe, posebno što se tiče navještaja spasenja poganima kojima je Gospodin »otvorio vrata vjere« (1. čitanje).

I Pavao se kalio kroz životne poteškoće osnažen Kristovom porukom mira.

Svojim uskrsnućem Krist je ostvario sveopću obnovu svemira. Donio je mir i pomirenje. Svako euharistijsko slavlje ponavlja riječi iz današnjeg evanđelja: »Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem!« Euharistija stvara zajednicu koja je pozvana da smanji zlo oko sebe i u sebi i da promiče mir i dobro.

Krist je naš jedini mir. U euharistiji se sjedinjujemo s Kristom koji je naš mir. Kršćanin bi trebao biti ono što prima: svjedok i promicatelj mira. »Blago mirotvorcima, oni će se sinovima Božjim zvati« (Mt 5,9).

DA

Srijeda

Povezanost s Gospodinom

(Dj 15,1-6; Iv 15,1-8)

Uskrsli Krist okuplja svoju zajednicu. On ju je izveo iz vlasti tame i doveo u svjetlo svoje istine. Otajstvo spasenja ostvaruje se po slavlju svetih tajna. Tu se čuva i razvija novi, božanski život koji je Gospodin ostvario svojim uskrsnućem. Zbog toga je veoma potrebno ostati povezan s izvorom života, što naglašava i današnje bogoslužje.

Evandeoski ulomak pun je sakramentalne simbolike. U središtu Isusova oprostajnog govora na Veliki četvrtak nalazi se usporedba o trsu i lozi. Ta je usporedba veoma česta u biblijskoj, posebno u proročkoj predaji. Slika označuje Izraela kojeg je Jahve odabrao, podigao

i brižno ogradio kao vinograd. No, umjesto zahvalnosti i dobrog vina vjernosti — Izrael je urodio kiselim groždem nevjernosti. Isus se služi usporedbom o trsu i lozi da naglasi povezanost života između njega i onih koji su mu povjerovali. Slika o »lozi života« priziva u pamet onu drugu sliku o »kruhu života«. Kruh života ima euharistijski okus. Označuje tijesno jedinstvo s Isusom koji je pravi, istinski život. Taj život započinje po vjeri, a hrani se i raste po euharistiji, koja je hrana i »lijek besmrtnosti« (Ignacije Antiohijski).

Današnje bogoslužje poziva novi Božji narod — Crkvu da ostane povezana uza svoga Gospodina i da se od njega ne odvajaju (zborna). Isus je trs. Tko je s njim povezan prima sokove života, »donosi mnogo roda« (evanđelje). Navezanost na Isusa, život po njegovoj riječi jesu uvjeti rasta i razvoja zajednice koja i danas proživljava poteškoće slične prvoj zajednici.

Prvotna zajednica, koja je nastala po vjeri u uskrsloga i živoga Krista, nalazila se pred značajnim odlukama. Nastale su dvije struje glede spasenja onih koji su povjerovali. Židokršćani su tvrdili da oni koji dolaze iz poganstva trebaju opsluživati židovski zakon i njegove propise. Nasuprot njima, Barnaba i Pavao zastupali su sveopće otvaranje zajednice poganima. Spasenje se ostvaruje po vjeri u Krista, a ne opsluživanjem Zakona i obrezanjem. Bijaše to ne samo disciplinski nego i teološki problem.

Stav koji su apostoli zauzeli označivao je odlučujuću prekretnicu za budući razvoj Crkve. Bijaše to izlazak iz židovskog geta i okrenutost prema svim ljudima i kulturama. Svima je upravljena poruka spasenja. Bijaše to bolan proces, kriza rasta i razvoja. Crkva je izlazila iz Sinagoge. Napuštala je sigurnost, ali je dobivala slobodu; ostavljala je privremeno i nevažno, a preuzimala ono što je bitno i neprolazno. Raspravu je ipak trebalo riješiti u Jeruzalemu, pred zajednicom. Istina se otkriva u razgovoru i zajedničkom traženju.

DA

Cetvrtak

»Ostanite u mojoj ljubavi«
(Dj 15,7-21; Iv 15,9-11)

Izgleda čudnovato, ali je ipak duboko istinito. Ako želiš ljubiti Boga, trebaš pustiti da te on ljubi. Ljubav prema Bogu nije ljudsko djelo, nije plod tvoga napora, ne nastaje od tebe. To je odaziv na Božji poziv.

Prvo čitanje iz Djela apostolskih izvješćuje o nastupu odgovornih na Jeruzalemskom saboru. Petar, poučen vlastitim iskustvom, svjedoči da Bog ne pravi razlike između Židova i pogana (kojima je vjerom

očistio srca): i jedni i drugi primaju Duha, i jedni i drugi su spašeni po milosti. Nema smisla stavljati učenicima Zakon i predaje koji su Kristovim dolaskom izgubili svaku snagu. Pavao i Barnaba svjedoče o onomu što je Bog preko njih učinio upravo među poganima. Vjera je jedina potrebna za spasenje. Jakov, prvi čovjek Jeruzalemske crkve, postiže stanoviti kompromis. On određuje što treba zahtijevati od kršćana koji su došli iz poganstva da bi i židokršćani mogli s njima zajedništvo, bez bojazni da upadnu u zakonsku nečistoću.

Na Jeruzalemskom saboru Crkva ostavlja iza sebe opasnu krizu i oslobađa se slavne prošlosti. Isus je svojim vazmenim otajstvom nadvladao Zakon i zatvorenost sinagoge i otvorio spasenje svim ljudima. To Kristovo otajstvo u biti je otajstvo ljubavi. Ljubav je istovremeno početak, svrha i objekt spasenja, Kristova poslanja, Crkve i života vjernika. I ljubav je uskrsnućem postala moguća.

Odnos između Oca, Sina i sljedbenika je dinamičke naravi (evanđelje). Svaka inicijativa polazi od Oca, ide preko Sina i dostiže učenika. Otac ljubi Sina koji ostaje u njegovoj ljubavi. Isus ljubi svoje učenike s onom istom ljubavlju kojom ga Otac ljubi. U toj ljubavi mogu ostati njegovi sljedbenici ako opslužuju Učiteljevu zapovijed, kao što on opslužuje Očevu. Prihvatiti ljubav koja dolazi od Oca i ide preko Sina znači otvoriti se djelovanju Božjeg Duha i ne stavljati mu zapreke.

Spasenska ljubav je ona koja polazi od Oca prema Sinu, od Sina u Duhu prema učenicima. Zbog toga je i svaka liturgijska molitva upućena Ocu preko Sina u Duhu Svetomu.

Ne treba se čuditi ako je ljubav jedina zapovijed Novoga saveza između Boga i ljudi. Ljubav je novo ozračje, životni prostor, novi stav koji kršćanin treba zauzeti. Tu u zajedništvu s braćom nalazi Gospodina koji je naš put k Ocu, istina koja nas oslobađa i život koji nas ispunja radošću.

Po Isusovu uskrsnuću ljubav je Božja od grešnika napravila pravednike, od nesretnika — blažene te čuva one koji su opravdani po vjeri iz stare grešnosti prešli u novi život (molitva). »Ostanite u mojoj ljubavi... da vaša radost bude potpuna« (Iv 15,11).

DA

P e t a k

Isusovi prijatelji

(Dj 15,22-31; Iv 15,12-17)

Drugi je vatikanski sabor pozvao Crkvu da se »vрати na izvore«, da se nadahne na onom što je bila »milost početka«. Mi znamo da Crkva nije nastala samo na Duhove i da prvotna kršćanska zajednica nije njezin početak. Crkva je počela životom i sveukupnim djelom Isusa

Krista. On je njezin početak i osnivač. Današnji su kršćani skloni idealizirati prakršćansku zajednicu. No i ona je imala svojih svijetlih i tamnih strana. Može biti primjer evanđeoskog življenja, ali ne uzor prema kojemu bi Crkva danas trebala popravljati i usmjeravati svoj hod. Uzor svake zajednice, Pracrkve i današnje Crkve, jest Isus i njegova Radosna vijest. Nema drugoga trajnog općevrijednog pravila prema kojemu bi Crkva uskladila svoje djelovanje nego evanđelje Isusa Krista. Prvotna kršćanska zajednica nije i ne može biti mjerilo naše današnje crkvenosti i života po evanđelju. Kakva treba biti naša Crkva danas, kako treba živjeti i svjedočiti pojedini vjernik, to treba učiti iz evanđelja.

Odluke Jeruzalemskog sabora izgledaju kao stanoviti kompromis. Naglašena je nezaobilazna važnost vjere u pogledu spasenja. S disciplinske strane se preporučuje obdržavanje stanovitih propisa židovskog zakona. Taj kompromis nije potpuno zatvorio vrata vjere.

U svom susretu s obraćenicima, nekadašnjim i današnjim, Crkva je pozvana da se trajno obraća, neprestano obnavlja i čisti, da traži ono što je bitno. Pozvana je na bezuvjetnu vjernost svomu Gospodinu i utemeljitelju. Trajna i djelotvorna prisutnost Duha Svetoga u Crkvi čuva je od raspada i vodi prema novim podvizima. On joj daje snage da vjerno svjedoči evanđelje koje je prigrlila.

Evanđeoski ulomak je nastavak zadnjevečernjeg govora. Isus preporučuje svojim zapovijed ljubavi: »Ljubite jedni druge!« (Iv 15,12). Razlog te ljubavi nalazi se u Isusovim riječima i djelima. On je dao svoj život za svoje prijatelje. Zakon prijateljstva nadilazi vrijednost vlastitog života. S tim svojim činom Isus je uspostavio novi stav između sebe i učenika. Oni nisu više sluge, nego prijatelji. Prijatelji su uvedeni u spoznaju Očeve tajne. Imaju pristup slobodi djece Božje.

Tko se upustio u dinamiku ljubavi s Isusom, taj treba živjeti životom sličnim Isusovu. Treba dati svoj život za svoje prijatelje. Po ljubavi koja djeluje u njegovu srcu, Isusov prijatelj postaje mjesto susreta ljubavi između Boga i čovjeka. U tom poslu je dobro imati na pameti da nismo mi ljubili Boga nego je on prvi ljubio nas. Nismo mi izabrali Krista, nego je on izabrao nas. Nismo mi zaposjeli Duha, nego nas Duh Božji ispunja.

DA

S u b o t a

Crkva — svijet

(Dj 16,1-10; Iv 15,18-21)

Misni tekstovi još uvijek govore o stvarnosti koja se dogodila po Kristovu uskrsnuću. Kršćanin po krštenju postaje dio te stvarnosti. Sukopani s Kristom u krštenju s njime smo suuskrsli po vjeri u snagu Boga koji ga uskrisi od mrtvih (Kol 2,12 — Ulazna pjesma). Po krštenju